

2 Kin Kin Dededi Buka Fafaluwagana

2

GUYAU, Ilaidiya ya Abi Hasa'en Galewa

2 Kin 2:1-18

¹ Fuyanna GUYAU bena haba Ilaidiya ya abi hasa'en galewa bwai filifili yai, mate Ilaidiya ma'ena Ilaisa Giligala nu'una sa lau afulen, na sa laoma eda'eda yai. ² Ilaidiya ya libalau Ilaisa lisina iyen,

Aite'i u miya. GUYAU ya duigu bena E lau Beteli.

Na Ilaisa iyen,

Wananaha, GUYAU ya mwahumwahuli, yo hesana yai, wa mwahuli hinaga, be ibege ya lau afulem.

Yo fede ma'ena sa lau Beteli.

³ Peloweta baiwadi Beteli yai sa miyamiya sa laoma Ilaidiya lisina be sa fati'oi, tiyen,

Wa siba'i, aho te GUYAU haba em ba'isa Ilaidiya ya abi hudo'i yen ai lisim?

Na Ilaisa iyen,

Ii-, E siba'i. In moho tabu au libalibaen.

⁴ Habahim Ilaidiya ya libalau Ilaisa lisina iyen, Ilaisa aite'i u miyamiya. GUYAU ya duigu bena E lau Diyeliko.

Na Ilaisa iyen,

Wananaha, GUYAU ya mwahumwahuli, yo In hesana yai, um wa mwahumwahuli hinaga, be ibege ya lau afulemiu.

Yo fede ma'ena sa lau Diyeliko.

⁵ Peloweta pelena Diyeliko yai sa miyamiya mate sa laoma sa fati'oi tiyen,

Wa sibai, Aho te, ai lisim, GUYAU haba em Ba'isa, ya lawe hudo'iyen?

Na Ilaisa iyen,

Mo'isa, E siba, in moho tabu au libalibaen.

⁶ Habahim Ilaidiya ya faliba iyen,

U miyamiya aite'i. GUYAU ya duigu bena E lau Diyodan.

Na Ilaisa iyen,

Wananaha GUYAU ya mwahumwahuli, yo hesana yai, um wa mwahumwahuli hinaga, be ibege ya lau afulem.

Yo fede tataudi luwaga sa lau.

⁷ Peloweta pelena, ou'oulidi 50 sa lau be sa obi'obiyo, begana a'awadi ya lofa, na sa sana lau Ilaidiya yo Ilaisa lebedi, sa obi'obiyo Diyodan Ho'owana sadaina yai. ⁸ Ilaidiya ana luhuluhi ya kamfahi be ya no'u, habahim ho'owa yai ya oiyen yo fede ho'owa ya tamo daili be tanohi pitapitalina yai tataudi luwaga sa dohe tefa.

⁹ Fuyana sa mahano tefa yai, Ilaidiya ya libalau Ilaisa lisina iyen,

Somo wa fanuha, u falibagu, haba E ginauli, enehem, na habahim GUYAU ya lawe hudol'iyegu.

Yo fede Ilaisa ena bui ya felen iyen,

Em adidili yo gigibwali, Yaubada ya felem, tefana u felegu yo ai hewana Yaubada ena namanamali, yo ginauli mahudo'ina lisim yai u felegu. Doha taumoho natuna tau baguna, gogo mahudo'ina ya felen ai'ena. Be haba E falau damahim peloweta edi ba'isa.*

¹⁰ Ilaidiya iyen,

Ginauli po'ipo'ina wa an'etai. Yena GUYAU wa ita, ya abifahigu lebem yai, somo wa an'etai, haba ya felem. Na yena hige u ita, somo wa an'etai ibege i felem. *(1 Kin 19:16; 19:21)*

¹¹ Eda'eda yai sa laulau libaliba, ma esega na, hosi ma oyagi ala'alana yo saliyoti ma oyagi ala'alana sa taumahata Ilaidiya ma'ena Ilaisa ati'atipudi yai be sa dailidi. Na GUYAU bwai filifili yai Ilaidiya ya hasa'en galewa. ¹² Ilaisa laulau te ya ita mate ya tan 'wala'walawui, iyen,

Tamagu! Tamagu! Isalaela edi saliyoti yo hosi tau awaidi E itadi!

Na matana yai ya tauyamuhi be hige i ita fuyoi. Yo fede ana luhuluha ya kamgigi luwagai. *(2 Kin 6:17; 13:14)*

---

* **2:9** Isalaela dodogadi edi miyamiya yai yena tau tamatama ya pe'i, natuna bwa'ibwa'ina taumoho haba tamana ena gogo ya atipui be ena tefa la'ila'ina ya abi. Ilaisa mate natu bwa'ibwa'ina taumoho ena tefa la'ila'ina ya an'an'etai ya famala Ilaidiya falau damahina

13 Fuyana GUYAU Ilaidiya ya hasa'en galewa, In ana luhuluhu ya be'u lidi tanohi yai. Na Ilaisa luhuluhuna ya abi hitin, na ya fuyo Diyodan Ho'owana sadaina yai ya obiyo.† 14 Na luhuluhu ya oiyeen ho'owa yai, na ya liba iyen, GUYAU, Ilaidiya ena Yaubada somo yai?

Yo fede, fuyanna luhuluhu ho'owa yai, ya fa'oiyeen, ho'owa ya tamo daili luwagai be ya dohe tefa.

15 Peloweta pelena‡ ou'oulina 50 Diyeliko yai, hola otadi tefa yai sa maimainenei tiyen, Gigibwali, Ilaidiya lisina yai mate Ilaisa ha'a ya abi.

Yo fede sa lau sa failobahi, nuwanuwana yai sa tuli bono na sa dulu tanohi yai, (*Namba 11:17; 1 Samuwela 10:5*)

16 Na tiyen,

Ou'oulimai 50 na E adidili. U laliyemai be, ai lau em ba'isa ai yo'oi. Nuwana GUYAU Yaluwana Ilaidiya ya abi hiti'i, be ya lawen tu'a e gunuwala haisa amaniya i fa'ota lidiyen. (*Acts 8:39*)

Ilaisa edi bui ya feledi iyen,
Hige'e, tabu au lau.

17 Na sa eli dududu'i ee-, ya taumayamaya, be hige gonowana i gududi. Yo fede iyen, (*Tau Eda Bwa'iyedi 3:25*)

Au lau.

---

† 2:13 Au italau 1 Kin 19:19. Laulau te ya tubu mate ya famahata Ilaidiya falau damahina Ilaisa. ‡ 2:15 Pelowetadi ese'esegadi kwahasa lausoi 7 yai

Be tatau 50 sa duidi sa lau sa yo'oi ee-, lahai faihona sa ofi, na hige ti lobahi.

¹⁸ Ilaisa mate Diyeliko yai ya miyamiya na fuyanna sa fuyoma ya falibadi iyen,

Doha ha'a E falibamiu yawa, "Tabu au lau."

4

Ilaisa, Sunem Waihinna fafagogona ya Saguhi

2 Kin 4:8-11, 14-17

⁸ Fuya hesa Ilaisa ya lau Sunem.* Amainiya mate waihin fafagogona hesa ya miyamiya, ya liba be Ilaisa ya laoma ya kalahe ena luma yai be yena fuya hesa ya fuyo haba ainiya ya an'an.

⁹ Waihin ya libalau lahuna lisina iyen,

E siba taumoho ya laolaoma te, Yaubada ena fatabu dogana. ¹⁰ Haga bili kiukiu ai luma hewana ta ginauli be aba eno'eno, na hatahata, aba ta'ata'ai yo lampa te toledi be taumohona yena ya laoma haba ainiya ya miya.†

¹¹ Fuya hesa Ilaisa ya fuyo Sunem. Ya hasai ena bili be ya eno.

¹⁴ Muli yai Ilaisa ya fati'o lau ena tau paisowa Gehasi lisina, iyen,

Somo haba E ginauli, enehena?

Gehasi iyen,

---

* **4:8** Sunem mate taon kiukiu na ainiya ya lau Isalaela edi taon la'ila'ina Samaliya mate lofana 40 kilomita. † **4:10** Isalaela dodogadi edi luma hewadi sa tabataba.

Hige natuna, yo lahuna ya tautaula'i.‡

15 Ilaisa iyen,
U yogaiyama.

Yo fede ya yogai na ya laoma be Ilaisa ena bili
aba luhuluhu launa yai ya obiyo.

16 Ilaisa ya libalau waihin lisina iyen,
Bolima hesa, maihalana doha ite haba natum
wa labalabai.

Na waihin wa Ilaisa alinana ya bui iyen,
Egu ba'isa, hige'e! Um Yaubada ena peloweta
be tabu em tau paisowa u bwalai!

17 In moho ya fawananaha mate waihin ya boga
doha ha'a bolimanna Ilaisa ya libaen mate maiha-
lana yai natuna ya yosi.

Dodoga 100 Ilaisa ya fakalahedi

2 Kin 4:42-44

42 Taumoho hesa Ba'ala-Salisa taonna yai ya
laoma. Bali anaho bwa'ibwa'idi yai fwalawa sa
gabudi mate 20 ya abidi, yo bali tumadi hinaga ya
abidi, be ya ledima,§ Ilaisa ana ya felen. Yo fede
Ilaisa ya libalau ena tau paisowa lisina, iyen,
Dodoga u feledi ti andi.

43 Na tau lau fayofayo ya liba iyen,

---

‡ 4:14 Nuwana Gehasi ena nuwanuwatuhu mate, yena taumoho
te ya tautaula'i, be ibege natuna. Ibe taumoho yena ya pe'i na hige
natudi taumoho, waihina haba hige tau saguhina. § 4:42 Bali
tumadi doha laisi yo witi, sa tayataya. Sa taya mulina sa fuwa.
Fuwadi sa gabu hesadi mate tuma na sa kiu. Tumadi gabudi mate
logena hesana bali.

Ii-yui, kalahe te hige dodoga 100 gonowadi.

Ilaisa alinana ya bui iyen,

GUYAU ya liba iyen, “Haba sa an'an ee-, bogadi sa yahayaha na ota fahidi u feledi.”

⁴⁴ Yo fede tau lau fayofayo, kalahe dodoga ya feledi sa andi. In moho sa an toledi doha ha'a GUYAU ya libaen.

5

Neimani ana Lepela sa Faloholoho

2 Kin 5:1-3,9-19

¹ Neimani mate Siliya* edi kin ena tau hiyala tau lau kulukuluwendi yo nuwanuwa adi'adidilina. GUYAU ya saguhi be Siliya dodogadi adi waiyunu sa lei hafihafitidi. Siliya edi kin ya ita fala'i be ya fa'atitiyen. In moho ya lepela.† ² Beyabeyana tau hiyala Siliya nu'una sa lau afulen sa lau Isalaela sa duhu mahano'idi na tine'eu hesa sa tohai be sa lawen Neimani lahuna lebena be ya famala ena tau lau fayofayo. ³ Muli yai tine'eu Neimani lahuna ya faliba iyen,

Ibe moho egu ba'isa ya lau peloweta ya ita Samaliya yai haba ya faloholoho.

⁹ Yo fede Neimani ena hosi yo saliyoti yai ya lau Ilaisa ena luma eda'edana hafohafona yai

---

* **5:1** Siliya nu'una hesana hesa mate Alam. Buka hahaisa mate Alam sa uli. † **5:1** 'wapi asiyebona hesana “Lepela” buka tabuna yai te fatifatili mate 'wapi asiyebona heyayana. In hinaga gonowana doha asiyebo aho ite sa atahi “lepela.”

ya obiyo. ¹⁰ Ilaisa ena tau paisowa ya dui lawen Neimani lisina, be ya faliba, iyen,

U lau Diyodan Ho'owana be u kaisum ma faligigi luwaga, haba 'wapim ya mwafo na wa loholoho.‡ *(Lewitikusi 13:3)*

¹¹ Neimani ma manabalana ya lau na iyen,

GUYAU ena Yaubada hesana yai yo haba ni-mana ya lau hitiniyama bonugu hewana yai be ya faloholohogu. ¹² Damaseko taon ho'owadi, Abani yo Fahapa mate sa loholoho wananaha habahim Isalaela ho'owadi. Ibe Damaseko ho'owadi yai E kaisugu haba E loholoho.

Yo fede ya timuli bui be ma manabalana ya lau.

¹³ Neimani ena tau lau fayofayo sa laoma lisina tiyen,

Ba'isa! Ibe peloweta ya falibam ginauli la'ila'i hesa wa ginauli, haba wa ginauli. Be yena Peloweta iyen, “U lau u kaisum be u a'a,” bena moho ena liba wa lau watan.

¹⁴ Yo fede Neimani Yaubada ena peloweta alinana ya lau watan be ya lidi Diyodan Ho'owana yai ya topu lidi ma faligigi luwaga. Yo fede Neimani 'wapina ya sabusabu doha hewali 'wapina na ya loholoho.

¹⁵ Habahim Neimani ma'ena ena tatau sa fuyo Yaubada ena peloweta Ilaisa lisina. Neimani ya obiyo Ilaisa nuwanuwana yai na iyen,

---

‡ **5:10** Mose ena laugagayo ya libaen asiyebo te dogo ya abi mate ya bida, hige i a'a.

Aho te E siba tano'ubu mahudo'ina yai, Isalaela edi Yaubada ibona Yaubada! Yau em tau lau fayofayo! Logena egu ainauya te u abi.

¹⁶ Alinana Ilaisa ya bui iyen,

Wananaha GUYAU ya mwahumwahuli! Yau ena tau paisowa be hesana yai E liba ibege ainauya hesa ya abi.

Neimani ya dudui bena ainauya ya abi na Ilaisa ya 'waiyo'o wananaha.

¹⁷ Be Neimani iyen,

Ite mulina, antalasam gabugabudi yo antalasam hahaisa haba E lau ginauli GUYAU ai lisina moho, ibege yaubada hesa ai lisina. Egu ainauya hige u abi be i otawa na aee-, Isalaela tanohina moho egu u felegu ya lawen,§ la'ina mate miule* luwaga gonowadi sa bahei. ¹⁸ In moho, ginauli hesa moho GUYAU lisina yai, bena egu heyaya ya nuwatuhu afulen. Egu kin E fa'atitiyen. Debana yai E saguhi be ma'egu 'e luhu ena yaubada bwalabwala Limon ena dubu yai lau'u'ula ana halulu. Bena ya tuli bono mate, ma luwaluwagamai 'e tuli bono pa'ana ya

---

§ 5:17 Neimani ya nuwa bui be Isalaela edi Yaubada ya kawawananaha'en. Ya fanuha bena Isalaela tanohina begana ya lawen ena luma be ai hewana antalasam aba gabuna katakatanna ya ginauli. Logena, ya lau Ilaisa ya an'etai, be tanohi begana ya abi. Hige i fanuha bena dodoga ti nuwatuhu tanohi ya angafuhi be ya lau peloweta ya fati'oi. * 5:17 Donki tamo'ana ma'ena hosi tinabawa sa nahi haba natudi ya tubu. Natudina hesana "miule." Na sa fapaisowadi be ginauli sa bahebahe tuhu.

guna fesasa nimagu yai. Be laulau esega te debana yai, yau, em tau paisowa, egu heyaheyaya te, u nuwa afulen.†

¹⁹ Na Ilaisa, ya libalau Neimani lisina, iyen,

Ma nuwa talum u lau.

Yo fede ya lau.

Isalaela edi kin, Ahaba ya pe'i na mulina yai hinaga edi kin hahaisa. Samaliya yai sa miyamiya ee-, Hoseya ya kin. Habahim Asiliya tau hiyala Isalaela sa hiyalaidi.

17

Asiliya edi Kin, Isalaela ya Tohaidi be ya Lawedi ena Nu'u

2 Kin 17:5-6

⁵⁻⁶ Kin Hosiyeaya ena boliman fafaligigi fatina yai Isalaela ya ita watan mate fuyana yai Asiliya edi Kin, Isalaela mahudo'ina ya eli halahalaen. Boliman faihona Samaliya taonna sa fasai bulubuluhi. Asiliya edi kin, Samaliya dodogadi ya tohaidi, be ya lawedi Asiliya. Haisa ya famiyadi Hala Taonna yai, na haisa Habo Ho'owana sadaina yai ya famiyadi Gosan Nu'una ganahewana yai. Na hahaisa mate Mediya taondi yai ya famiyadi.*

Isalaela sa Lawedi Nu'u Hesa, Pa'ana Yaubada Hahaisa sa Famuli Watandi

2 Kin 17:7-12

⁷ Isalaela dodogadi mate, beyabeyana GUYAU ya abi hasaedima Idipi edi Kin Falo ena gigibwali

† **5:18** Limonmate Siliya dodogadi edi yaubada bwalabwala hesa.

* **17:5-6** Guyau, Isalaela dodogadi ena panipanisidi doha, pa'ana iti yaubada bwalabwala sa famuli watanidi.

yai. In moho, Yaubada ena laulau hige ti famuli watan yo ginaulidi te, sa tubu pa'ana Isalaela heyahayaya sa ginaulidi GUYAU edi Yaubada matana yai. ⁸ Yaubada hahaisa sa fadebasaedi yo nu'u matadi yai GUYAU ha'a ya we'aidi, edi laulau sa lau watanidi, doha Isalaela edi kin edi laulau. ⁹ Duhu balabalamumu ganadi yai edi yaubada bwalabwala aba fadebasaedi sa ginaulidi. Simosimo yai, Isalaela laulau haisa sa ginaulidi edi Yaubada matana yai mate hige ti dudulai.

Tau gati edi aba ita'ita lau ya lau wee-, duhu balabalamumu ganadi yai edi yaubada bwalabwala aba fadebasaedi sa ginaulidi.

¹⁰ Ume'ehu tabudi yo yaubada bwalabwala Asela duhudi sa fa'obiyodi piupiu hiti mahudo'ina yai yo oyagi la'ila'idi logulogudi yai. ¹¹ Piupiu hiti aba fadebasaedi mahudo'idi yai omwaga sa gabudi, doha beyabeyana nu'u matadi yai, be Yaubada ya we'aidi. Laulau heyahayayadi sa ginaulidi be Yaubada sa fanuwa halahala. ¹² Iti oitau sa fadebasaedi, in moho, GUYAU ya falibadi iyen,

Umi tabu doha ite au ginauli.

Ta'owawa Dodogadi Samaliya yai sa Gogo

2 Kin 17:24-29

²⁴ Babilon, Kuta, Awa, Hamata, yo Sefwalawaim dodogadi Asiliya edi kin ya ledima be Samaliya taonidi yai ya famiyadi, Isalaela dodogadi falau damahidi. Samaliya nu'una sa abi, enehedi, be amainiya sa gogo. *(2 Kin 17:6)*

25 Fuyana amainiya sa miya bwa'ibwa'i hige GUYAU ti fafadebasae, yo fede laiyon ya fatamali lawedi be dodoga haisa sa wunuidi.

26 Asiliya edi Kin wasa te sa faliba tiyen,

Tau falau damahi wa duidi sa lau Samaliya taonidi sa gogo mate, nu'u ni yaubadana somo ya fanufanuha hige ti sibai. Logena laiyon ya fatamali lawedi be sa wunuwunuidi.

27 Yo fede Asiliya edi kin liba ya tole, iyen,

Tau antalam Samaliya yai ha'a te tohaidi, be eda fayofayo tau abina mate, esega au dui i fuyo Samaliya i miya. Be nu'u ni yaubadana somo ya fanuha haba dodoga ya fatalahadi.

28 Logena, tau antalam esega sa abi Asiliya yai, sa dui ya lau Beteli taonna yai ya gogo, be sidohana Yaubada fafadebasaena ya fatalahadi.

29 In moho pele esega - esega edi aba miya yai edi yaubada bwalabwala sa ginaulidi taon hahaisa yai, be Samaliya edi oitau aba fa'obiyodi yai sa famwaitodi piupiu hiti yai.

18

Diuda edi Kin, Heseikaiya

2 Kin 18:1-8

¹ Fuyanna Ela natuna, Hosiyeya ena bolima fafaihonana ya kin Isalaela yai, Ahasi natuna, Heseikaiya ya famala kin Diuda Nu'una yai. ² Ena bolima 25 ya famala kin, na ya ita wata Yelusalem yai boliman 29. Tinana hesana Abaida, in Sekalaiya natuna. ³ Heseikaiya laulau dudulaidi

ya ginaulidi GUYAU matana yai, doha wahana Dei-widi.

⁴ Yaubada bwalabwaladi aba fadebasaedi ya anfaheyayaidi, ume'ehu tabudi ya dem ifi'ifidi yo edi yaubada waiwaihin, hesana Aselaha duhudi ya ibodi.

Beyabeyana Mose, weso ya ginauli kapa yai mate ya andem pwaipwai'idi hinaga. Wesona hesana “Nehusitan.”

Na Isalaela dodogadi antalasam sa an'angabu lau lisina, fuya lofalofa ya lau ee-, ya andem pwaipwai fa'ofi.

⁵ Hese kaiya, Isalaela edi Yaubada ya sunuma'en. Diuda edi kin mahudo'idi ganahewadi yai, kin bwa'ibwa'idi yo mulimulitadi, hige sai la'i doha in. ⁶ GUYAU ya fafamuli watan yo laugagayo Mose ya felen mate ya laulau watanidi. ⁷ GUYAU ma'ena, be somo ya ginaulidi mate sa loholoho wananaha. Asiliya edi ba'isa ena fanuha bena Diuda Nu'una ya abi hinaga, in moho Hese kaiya ena ita wata ya 'waiyo'o yo hige ena i paipaisowa.

⁸ Filisitani dodogadi mate, Hese kaiya ena tau hiyala sa lei hafihafitinidi yee-, Gasa taonna ganana la'ila'i yai adi siga.

Hese kaiya ya pe'i mate natuna Manase ya falau fadamahi.

21

*Diuda edi Kin, Manase
2 Kin 21:1-6, 10-16,18*

¹ Manase ena boliman safuhudohudo'i luwaga ya kin be Yelusalem ya ita watan ee-, boliman 50. Tinana hesana mate Hefasiba ² heyaheyaya ya ginauli GUYAU matana yai, na heyaheyaya ni, doha dodoga beyabeyana Kanana yai GUYAU ya falakodi Isalaela matadi yai. ³ Yaubada bwalabwaladi aba fadebasaedi lumadi tamana, Heskaiya ya anfaheyayaidi mate ya ginauli fuyo'idi yo galewa kipwaladi hinaga ya fadebasaedi. Antalasam aba gabugabudi katakatandi ya ginaulidi oitau Ba'ala enehena yo Aselaha oitauna duhuna hinaga ya ginauli mate gonogonowana doha Isalaela edi kin, Ahaba ya ginauli. ⁴ GUYAU ena Luma Tabuna ganahewana yai antalasam aba gabugabudi katakatandi yaubada bwalabwala enehedi, ya ginaulidi. In moho GUYAU ena Luma Yelusalem yai ni, beyabeyana ha'a ya libaen iye “Hesagu ainiya haba ya ota.”

⁵ GUYAU ena Luma Tabuna dobidobina luwaga* mate amainiya antalasam aba gabugabudi katakatandi ya ginaulidi, galewa kipwaladi enehedi. ⁶ Natuna ya antalasamen oyagi ala'alana yai. Ayahan ya anpate yo nesu ita'ita ya fapaisowadi be haba doga ena aba fagiluna be ya fakasa. Dodoga sa an'anmasi yo yaluyaluwa† ya libalibalau lebedi. Heyaya la'ila'i ya ginauli GUYAU matana yai be manana ya fabala. *(Diutelonomi 18:11)*

---

* **21:5** Isalaela dodogadi gonowana sa lau dobidobi esega lisina yai na dobidobi fafaluwagana hige gonowana ti lau niya. Tau antalasam moho ibodi haba sa lau niya. † **21:6** Ginaulidi te lisidi yai Mose ena laugagayo hige ti lau watan. Au ita'ita lau Diutelonomi 18:14

¹⁰ GUYAU ena tau paisowa, yo peloweta mo'adi yai iyen,

¹¹ Diuda edi kin Manase, heyaheyaya lalala'i ya ginaulidi, sa ouli wananaha, habahim Amoli dodogadi, tau miya bwa'i.

Ena oitau debadi yai Diuda ya foya ponolidi.

¹² Debana yai, Isalaela edi GUYAU yo edi Yaubada iyen,

Heyaheyaya hesa haba E leyama Yelusalem yo Diuda Nu'u a ai lisidi. Haba safaluma sa atahiyen mate sa tauhiti. ¹³ Lufa E fapaisowa Samaliya yo Ahaba ana boga lisidi yai, mate haba E fapaisowa be Yelusalem E lufa. Yau haba Yelusalem E sau afulen doha disi ya sau na ya fabui homo. *(Maleko 4:24)*

¹⁴ Egu dodoga ota fahidi, safalumadi hige ti wunuidi, haba E ta'ai mulimuliyedi yo E fele afuledi adi waiyunu Asiliya lisidi yai be edi tanohi yo edi ginauli mahudo'idi haba sa lau kwayaidi. ¹⁵ Doha ite haba E ginauli pa'ana heyaya ha'a beyabeyana sa ginauli matagu yai, fuyanna wahawahadi Idipi edi fuya lau afulenna ya laoma ee-, aho te, na hola otadi lisina yai, managu sa fabala.

¹⁶ Oitau fadebasaedi lisidi yai Manase Diuda dodogadi ya foya ponolidi be heyaheyaya sa ginauli GUYAU matana yai. Falau maimaitina, Manase tau laulau dudulai ya wunuidi be 'wasinadi Yelusalem ya nuhuli, ya leu ee-, dudu, na ya sai

ee-, dudu.‡

¹⁸ Manase ya pe'i mate Usa gabuna yai sa bo'usai, kin ena luma loholohona dobidobina yai. Na natuna Amon ya falau damahi.

Amon ya Famala Diuda edi Kin Hesa

2 Kin 21: 19-24

¹⁹ Amon ena boliman 22 ya obiyo kin be Yelusalem ya ita watan boliman luwaga. Tinana hesana Mesulemeta, Halusi natuna na ena nu'u Dotiba. §

²⁰ Amon hinaga heyaheyaya ya ginaulidi GUYAU matana yai, doha tamana Manase. ²¹ Tamana ena laulau ya laulauwedi be ya laulau'u'ula lau ena oitau lisidi. ²² Afa wahawahana edi GUYAU Yaubada, ya 'waiyo'o'en. Ena laulau hige i laulawen.

²³ Ba'isa ena tau paisowa lala'i, simosimo yai sa oilibaen bena sa wunui, yo fede, sa wunui ena luma loholohona yai.* ²⁴ Habahim Diuda dodogadi haisa, Ba'isa Amon tau wunuina sa wunuidi. Na natuna, Diyosaiya sa fa'obiyo kin, tamana falau damahina.

22

Diyosaiya sa Fa'obiyo, Ba'isa

2 Kin 22:1-2

---

‡ **21:16** 2 Koloniko 33:11-12, Manase dedena hudo'i sa dede hinaga, sidohana adi waiyuna Kin Manase sa au be sa lawen Babilon. Amainiya Kin wa, ya nuwa bui, na mulina yai ya fuyoma Diuda dodogadi ya ita watan komakomanidi, Yaubada ya kawawananaha'en yo ya famuli watan. § **21:19** Na nuwana, Dotiba mate Galili Nu'una ganahewana yai. * **21:23** Kin ena luma la'ila'ina yo loholohona hesana hesa mate "palesi" alina dimdim yai.

¹ Diyosaiya ena boliman faligigi faihona ya famala kin be Yelusalem ya ita watan boliman 31. Tinana hesana Dedidaiya, Adaiya natuna ena nu'u Bosikata taonna. ² In ena laulau sa dudulai GUYAU matana yai yo tamana Deiwidi ena laulau, ya laulauwedi. Hige i timutimuli fuyo laulau heyaheyayadi lisidi yai.

Kin Diyosaiya tatau haisa ya abidi be Dubu Tabuna sa lau polai na amainiya Mose ena laugagayo bukana esega sa lobahi be sa lawen lisina.

¹¹ Fuyanna laugagayo bukana sa fatili, na kin ya atahiyeen mate, ana luhuluhu ya kamgigi.

¹² Liba adi'adidilina ya tole:

Tau antalam, Hilikaiya lisina yai,
Safan natuna, Ahikam,
Maikaiya natuna, Akibo,
tau uli'uli, hesana Safan,
yo kin tau liba fasibasibana, Asaiya lisidi yai.

¹³ Iyen,

Afa wahawahada, laugagayo sa ulidi buka yai te, mate hige ti laulau watanidi, be GUYAU ya manabala heyaya lebeda yai. Na au lau Yaubada ena Luma Tabuna be GUYAU ai lisina egu au an'eta yo Diuda tanohina dodogadi edi au an'eta hinaga. Buka sa lobahi ganahewana yai somo ya uli, bena ami fati'oi.

Diyosaiya ena tau paisowa, iti dodoga lala'i ya fatamalidi sa lau Yaubada ena peloweta waihin hesana Holida lisina be ena bui ya feledi sa fafuyo lisina. Ena bui, logenana, lausoiso 16 yai.

¹⁶ GUYAU iyen,

Yau haba Yelusalem E faheyaya yo dodogadi haba E fa'ankamkamnadi, be somo buka ganahewana yai Diuda edi kin ya fatili haba ya fawananaha. ¹⁷ Sa nuwa fuiyegu, na antalasam sa angabu lau yaubada hahaisa lisidi. E manabala Yelusalem dodogadi lisidi yai pa'ana oitau mahudo'idi sa ginaulidi, ibege nuwagu i talu. ¹⁸ Diuda edi kin ya fatamalimiu bena GUYAU ami fati'oi, mate au faliba, auwen, "Isalaela edi GUYAU Yaubada, ya liba doha ite: 'Somo egu buka yai sa ulidi ha'a wa lau watanidi. ¹⁹ Pa'ana fuyanna wa atahi somo heyahayana haba E ginauli Yelusalem dodogadi lisidi yai, yo nu'una lisina yai, be ya famala kaumanana nu'una yo nu'u afa'afana, yo pa'ana wa nuwa talu na wa tole lidilidi fafuyom matagu yai, yo pa'ana am luhuluu wa kamgigi yo wa tan elo'elolosi na wa nuwa bui nuwanuwagu yai. Logena, Yau GUYAU, E falibam mate, em an'eta ha'a E atahi. ²⁰ Wa pe'i be sa bo'usaim, ai mulim heyahayaya te, haba E leyama Yelusalem yai."

Habahim kin ena tau paisowa, Peloweta Holida ena bui, sa fafuyo Kin Diyosaiya lebena.

23

Diyosaiya ya Angwala haba GUYAU ena Laugayo ya Lau Watan

2 Kin 23:1-4

¹ Habahim Diuda yo Yelusalem babadadi Kin Diyosaiya ya yoga gogondima ² be ma afa haidana sa hasai GUYAU ena Dubu Tabuna.

Tau hasai mate:
Diuda tataudi,

Yelusalem dodogadi,
 tau antalasam yo peloweta
 dodoga mahudo'idi, fafahejadi
 yo fafaheja gesagesadi hinaga.

Yali Bukana sa lobahi amainiya, kin ya fatili nuwanuwadi yai.

³ Habahim Dubu Tabuna duhuna sadaina yai Kin Diyosaiya ya obiyo na yalina ya fawananaha bodai GUYAU matana yai, be haba GUYAU ya famuli watan yo ena laugagayo ya abi didin, yo yalina ma nuwa ofi fahina yo ma yaluwa ofi fahina ya ginauli fuyoi, be angwala libadi buka yai sa ulidi, ya fawananahadi.

Habahim dodoga mahudo'idi sa angwala, haba yalina nuwadi yai ya ota.

⁴ Kin Diyosaiya liba adi'adidilina ya tole:

tau antalasam edi ba'isa Hilikaiya lisina yai,
 yo tau antalasam hahaisa,

yo Yaubada ena Luma aba luhulu launa tau ita watanna lebedi yai, iyen,

Ba'ala, Aselaha yo kipwala galewa oitau,
 Luma Tabuna ganahewana yai bena ami kamfahidi.

Ya falibadi be ginaulidi sa angabuidi Yelusalem mulimulina yai, Kidilon gonna yai na afusadi sa lawen Beteli taonna.

Habahim Diyosaiya, Diuda mahudo'ina ya laufi, be somo yai dodoga oitau edi aba fadebasaedi, ya faheyayadi na antalasam tau gabugabudi oitau te, enehedi, paisowana yai ya kamfahidi.

Kin salumadi Diyosaiya sa fafamuli watan, hige GUYAU ti fa'atitiyen. Heyaya sa ginauli lisina yai.

Buka Tabuna Tefadi
Mark, Acts, and selected excerpts of the Old
Testament in the Buhutu language of Papua New
Guinea

Buk Baibel long tokples Buhutu long Niugini

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buhutu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-10-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b1271b11-d020-530e-9a26-058206609fc0